

Lokale dilemma's en lokale kansen

Van transitie-denken naar transitie-doen

Lokale dilemma's en lokale kansen

- Leuke dilemma's
- Out of the box denken
- Riolering, in beton gegoten innovatie?
- Samenwerking als basis van de antwoorden
- Afronding

Lokale dilemma's en lokale kansen

Dilemma's zijn leuk!

Dilemma's van de afvalwaterketen

- Het is een keten, geen cyclus
  - Ze vormt een kostbare infrastructuur
  - Delen zijn kwetsbaar en weinig adaptief
  - Delen zijn aan groot onderhoud toe
-
- We willen naar een cyclus
  - We willen een betaalbare infrastructuur
  - We willen duurzaamheid
  - We willen flexibiliteit, adaptief

Lokale dilemma's en lokale kansen

Stap in je helicopter en bekijk het totaal van het vraagstuk

Lokale dilemma's en lokale kansen

Wat is het systeem van de afvalketen eigenlijk?

- Is het één systeem met één doel, techniek en financiële basisstructuur?
- Welk systeemdenken zit er onder?
- Kunnen we het opnieuw ontwerpen?
- Welke belangen raken we dan?

Strategisch samenwerken in de Energieke Samenleving

- Groot Maatschappelijk Dilemma oppakken
  - Vanuit het huidige operationele
  - Naar het systemische en lange termijn
  - Terug vertalen naar strategisch en operationeel niveau
- Dat levert nieuwe inzichten en rendementen op:
  - Stedelijk gebied: in beton gegoten innovatie?
  - Buitengebied: door gaan of vernieuwen?

Lokale dilemma's en lokale kansen

Keuze valt op riolering buitengebied

- Omdat het systeem 'op' is
- Omdat het systeem kwetsbaar is
- Omdat we voor een enorme investering staan
- Omdat het systeem energie-intensief is
- Omdat we anders denken over afvalverwerking
- Omdat we alternatieven in beeld hebben
- Omdat we niet in conflict komen met beton

Lokale dilemma's en lokale kansen

Afkoppelen van het persriool antwoord?

- Afvalwater in de omgeving riskant?
  - Gezondheid, stank
- Verwerking in de omgeving, welk profijt?
  - Biodiversiteit, energie, kosten
- Verwerking in de omgeving effectief en efficiënt?
  - Betrouwbaar, goedkoop, langjarig?

OUT OF THE BOX

Lokale dilemma's en lokale kansen

Innovatie is een proces

Samenwerking met belanghebbenden

- gemeente, waterschap, kennisinstellingen
- Bewoners, wijkverenigingen

Logische stappen

- Ervaring op doen
- Experimenteren in openheid
- Opschalen mét belanghebbenden

Op basis van vertrouwen

- Stappen zetten met elkaar!

OUT OF THE BOX

Lokale dilemma's en lokale kansen

Verandering vereist ***leiding***

- Rol bestuurder, ambtenaren, platforms van samenwerking

Verandering vereist ***ruimte***

- Rol gemeenteraad, ruimte om te mislukken, denken in grote lijnen

Verandering is ***niet voorspelbaar***

- Tijd: incrementeel, van klein naar groot, foutvriendelijk en vooral dynamisch

Deze verandering is een ***maatschappelijk proces***

- Bouwen aan kennisdeling, lokaal leiderschap, vieren van successen

Lokale dilemma's en lokale kansen

Verandering zit in je **genen**

- Van technisch gedreven partij gericht op onderhoud naar veranderpartij gericht op doelen
- Van binnen de lijnen kleuren naar vrij tekenen

Verandering zit in het **eigendom**

- Van gesloten overheidsgedomineerd domein naar privaat beheer
- Van gefragmenteerde aanbestedingen naar design, construct, maintenance en finance

Lokale dilemma's en lokale kansen

Verandering vraagt brede ***kaders***

- Kwaliteit, duurzaamheid, gezondheid, veiligheid, efficiëntie, effectiviteit en zekerheid
- Kaders die ruimte geven!

Lokale dilemma's en lokale kansen

Transitiedenken is doen

Verandering is vooral een kwestie van durven
doen

